

NOVA PRAVDA

GLASILO NARODNO-SOCIALISTIČNE STRANKE.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana; »Narodni dom«, I. nadstr. — Telefon: števil. 77.

Izhaja vsako soboto.

Mesečna naročnina: za tuzemstvo 6 Din, za inozemstvo 8 Din.

Inserati se računajo po velikosti in so cene na razpolago v upravi.

Resnica o ujedinenju strokovnih organizacij.

Mi smo se mnogo bavili s tem vprašanjem in vsakokrat izrazili bojazn, da ne bo pri ujedinenju šlo vse gladko, posebno še, ker so tako socialni demokrati, kot komunisti hoteli zatrjevati, da je ujedinenje že perfektno in vabilo delavstvo, naj se ujedine v eno organizacijo. V zadnjem času je nastal v tem vprašanju velik preokret, ki nam podaja pravo sliko o ujedinenju. Medtem, ko naši komunisti z ene in socialni demokrati z druge strani še vedno vabijo delavstvo v ujedinjeno organizacijo in pri tem postopajo včasih neravno prijazno, vidimo, da so si centrale obeh v laseh in vidimo še več. Namreč to, da se je osrednji odbor neodvisnih strokovnih organizacij v Beogradu radi ujedinenja — razcepil.

Pa poglejmo kaj sami pišejo. »Organizovani Radniki«, komunistično glasilo piše v svoji 54. številki pod naslovom »Ko cepa sindikate« med drugim tudi to: »Činjenice danes govore, kakor se vidi, da Glavni radniški savez ni želel ujedinenja, temveč da z enotnim manevrom napravi kaos v našem pokretu. Uspeh tega manevra je bil samo ta, da so se od nas ocepili štirje sodruzi. Fakta govore, da je Savez proti ujedinenju in hoče prekinjenje pregovorov.« In res so se od Centralnega odbora komunistične strokovne organizacije ocepili štirje sodruzi in sicer Stanković, Bukvič, Petaković in Grojčić, ki so ustanovili tudi takoj svoj list in sicer v obliki druge izdaje »Organizovanog Radnika«. Po pisanju tega lista bi bili na neuspehu pri ujedinenju glavni krivci socialni demokrati. Toda tudi njihov list »Radničke novine« mrgole napadov na komuniste, katerim predbacivajo krivdo na neuspehih, tako da je težko ugo-

loviti, kdo pravzaprav nosi krivdo, da je ujedinenje na mrtvi točki in da je celo rodilo novi razcep v delavskih vrstah. Pa naj bo tako ali tako, fakt je, da na nesrečo vsega delavstva, ujedinenja ni in ga najbrže tudi v pravem smislu ne bo.

Pri celi stvari se nam zdi potrebno poudariti samo nekaj. In sicer zadržanje naših domačih prizadetih strank marksistov, ki se resnice ugibajo in se še naprej poslužujejo potvornih dejstev. Medtem, ko zatirajo delavstvo, da se je v Sloveniji ujedinenje že izvršilo, vidimo, da o tem ne more biti govora. »Delavec« št. 16 prinaša vabilo na kongres zedinjenja, ki se vrši v dnevi 26., 27. in 28. t. m. v Beogradu. »Delavsko-kmečki list« pa v svoji 30. številki svari sodruge pred tem kongresom, češ, da so ga sklicali nekaterniki na svojo roko. In vendar so ti »nekaterniki« tudi oni ljudje, s katerimi so v Sloveniji ujedineni, t. j. Glavni radniški savez, odnosno pri nas Strokovna komisija. Potemtakem igrajo tako eni kot drugi dvojno vlogo. Med delavstvom se ujedinejo in bratijo ter segajo v roke, v resnici se pa lasajo in blatijo kdor koga le bolj more.

Take igre so največkrat zelo nevarne in sicer za oba igralca. Zato pravimo mi, ki smo za res-pravo ujedinenje, brez vsake demagogične primesi, naj bodo sodruzi obeh smeri vsaj toliko pošteni, da povedo delavstvu resnico o ujedinenju.

Ne slepomišite s frazami in lepotičjem, temveč povejte resnico četudi je zelo kruta za teptano delavstvo. Delavstvo naj vidi, da je tako ujedinenje za njega največje zlo, ker se namesto ujedinenja poraja še večji razcep delavskih mas.

Sramota!

Maribor, 31. avgusta.

1. Dne 20. junija smo v »Novi Pravdi« priobčili članek z naslovom »Ostanki nemške mentalitete«. Čudili smo se, da so prišle »štirnec« šele dne 27. avgusta do sapa. Torej je trajalo polnih, polnih 67 dni, da so napisali odgovor na naš članek in sicer v dolgih treh kolonah in pod duhovitim naslovom »Spiritus brentet«. Zakaj sodruzi raje niso pojasnili, da zgolj iz zavisti pišejo proti nam narodnim socializmom, ker se je njihova tročlanska deputacija vrnila iz Prage, kamor je šla beračiti, praznih rok. Zavist pa je dokaj slaba socialistična čednost. Morda pa dobimo tudi na to vprašanje odgovor šele po preteku dveh mesecev. Sedaj pa k stvari, četudi tako zastareli članki po novinarski praksi ne zaslužijo nikakega uvaževanja.

V svojem članku nas delajo socialdemokratski odgovorne za politiko naše bratske stranke na Čehoslovskem. Kdaj smo vas mi klicali na odgovor radi politike II. internacionalne v poedinah državah, dasi bi bili za to bolj upravičeni, ker se morate držati enotnih sklepov. Pomen narodnega socializma obstoji baš v tem, da ga je treba prilagoditi razmeram in potrebam dotičnega naroda, oziroma države in ne šablonsko izvajati po predpisih Amsterdam ali Moskve. Te razmere in potrebe pa niso povsod enake. Nikjer ne stoji zapisano, da smo se jugoslov. narodni socialisti izrekli proti priključitvi Avstrije k Nemčiji, pač pa smo vedno naglašali, da mora biti naša država za ta slučaj pripravljena, ker stojimo na neomajnem stališču, da se mora za ta slučaj naša severna meja regulirati tako, da bo odgovarjala našim interesom in da naš narod ne bo ječal pod tujim jarmom. Prečitajte našo resolucijo, ki je bila sprejeta na našem strankinem zboru in objavljena v števil. 20 »Nove Pravde« in ne govorite kar tako tja v en dan!

Vaša utemeljitev, zakaj je bil Karl Marks nasproten osvobodilnim težnjam avstrijskih Slovanov, na stvari nič ne izpremeni in se le čudimo, kako morejo socialisti slovenske narodnosti zagovarjati Marksas kot pangermana, kajti odstranitev ovir revolucije, za kar je smatral Marks male narode, bi prišla edino le v korist velikemu nemškemu narodu. Ali mislite, da se Marks tega ni zavedal?

Vest, da francoski zunanji minister ni sprejel dr. Beneša, pravite, da niste povzeli iz nemških časopisov, marveč iz jugoslovanske nacionalnega »Jutrac«. Ne vemo, če je »Jutro« o tem pisalo, mi smo čitali o tem v nemških nacionalnih časopisih, kakor je n. pr. »Tagespost«. Če pa ste povzeli vest iz »Jutrac«, zakaj tega niste prej povedali, kakor zahteva novinarska oblika. Da delate za SDS roko v roki, to smo že prej vedeli in

to ste ponovno pokazali pretekli teden, ko ste po »Taboru« pisali o nekem našem sestanku v Narodnem domu, kjer se namišljeni sestaneek sploh ni vršil. Kakor mladici za svojo mamico, tako skakljate za samostojnimi demokrati. Vaša trditve, da namiste vesti iz nemških virov, pa je tudi zato samo navidezna, ker je celi naša javnost znano, da »Jutro« zagovarja Trboveljsko družbo, kjer imajo glavno besedo nemški nacionalci.

Primeri, da so socialni demokrati izključili svoje voditelje, ki so stranko v vladi kompromitirali, dočim narodni socialisti tega niso storili s svojimi poslancema, ki sta glasovala za zakon o zaščiti države, ne drž. Prvič radi tega ne, ker je splošno znano, da ima pri socialnih demokratih glavno besedo v stranki še vedno tisti, ki preskrbuje strankinim konzumom denar. Drugič pa sta naša poslanca glasovala za omenjeni zakon kot mandatarja stranke po nalogu vodstva, a sta obenem na podlagi sklepa strankinega zbora tudi vložila predlog za ukinitve tega zakona, ko se je pokazalo, da ga vladajoči zlorabljajo, s čemer je zadeva za vsakega pametnega človeka spravljena s sveta, zlasti, ker sprejem zakona ni zavisel od dveh narodno-socialističnih glasov. Skrajno krivičen in pa demagoški pa je sledeči stavek, ki ga citiramo v originalu: »Die Partei, der ein Rybaß angehöret, die den Aliagie am Gewissen hat (er wurde auf Grund des Gesetzes zum Schulde des Statates aufgehängt, für den die Nationalsozialisten gestimmt haben), hat wahrlich uns nichts vorzuwerfen.« Ali si je mogoče misliti večje demagogije? Ali se iz tega ne vidi, da govorijo socialdemokrati v takem tonu proti nam samo vsled pomanjkanja argumentov? Aliagie je ubil Draškovića in obojen bi bil tudi brez zakona o zaščiti države. In veste, kdo je Aliagiea zagovarjal? Ali mislite, da se je našel v celi Jugoslaviji en sam svobododomem socialdemokratski ali komunistični advokat, ki bi hotel sprejeti zagovornišvo Aliagiea? Ni ga bilo! Zagovarjal ga je narodni socialist dr. Ivo Politeo!

In ali mislite, da so se socialdemokrati trudili zanj! Zopet so bili narodni socialisti tisti, ki so intervenirali za Aliagiea pri parlamentarnih klubih, pri vladi in šli nazadnje k samemu kralju! Ali hočete, da vam vse to dokumentarno dokažemo na podlagi pisem in brzojavov med dr. Politeom in našima poslancema. In vi, ki za Aliagiea niste nič storili, vi, ki upijete sedaj po toči, imate še pogum, valiti krivdo na usmrtni Aliagiea na rame narodnih socialistov! Kje ste bili takrat, ko se je o tem vprašanju odločalo? Gotovo poznate toliko zgodovino, da vam je znano, kako je Demosthenes v svojem velikem govoru razgalil Aeschinesa? Sramota.

Politični pregled.

Stefan Radić pri Nikoli Pašiću. Toliko obetani sestanek med obema politikoma se je vršil te dni v Evian les Bains, kjer se nahaja N. Pašić na letovišču. Pogovor je po časopisnih poročilih potekel pristržno in živahno. O rezultatu razgovora je izjavil Pašić novinarjem: »Vse je dobro.« Radić je pa izjavil, da sta se s Pašićem pogovarjala o zgodovini radikalne stranke, o bojih za osvoboditev našega naroda in o sedanjem delu za državo. Sestanek je trajal eno in pol ure.

Kralj v Beogradu. Kralj s kraljico je zapustil svoje letno bivališče na Bledu in se je vrnil v Beograd. S kraljevim prihodom se bodo rešila važna politična vprašanja. V nedeljo odpotuje kralj v južno Srbijo, nato pa v Cetinje k svečanostim na Lovčenu.

Značilen izid volitev. V občini Vidovci na Hrvaškem so se vršile občinske volitve. Vse glasove je dobila HSS. Za demokrate ni glasoval ne eden volilec. Značilno pa je, da so samostojni demokrati dobili pri zadnjih skupščinskih volitvah 182 glasov. »Obzorje« pravi, da je sedaj dokazano, kako se je vršilo »pretresavanje kroglice iz ene skrinjice v drugo.« Isto se je dogodilo v občini Jažabet. Pri skupščinskih volitvah so dobili sam. demokrati 432 kroglice, a Radićevci pa 128. Sedaj pri občinskih volitvah pa samostojni demokrati niso dobili niti enega glasu.

V proslavo tisočletnice hrvatskega kraljestva so se v Sarajevu vršile velike svečanosti. Vlado je zastopal pri svečanostih minister Pavle Radić, ki je tudi govoril manifestantom. Radić je rekel: Ogromna večina naroda priznava, da imamo samo dva velika državnika, od katerih je eden starejši in izkušenejši, a drugi mlajši in prožnejši. Ko se je ta dvojica zedinila za skupno delo, smo lahko gotovi, da se bo vse napravilo, kar pričakujejo Srbi in Hrvati od svoje vlade. Opozarja pa prisotne, da ne stavljajo na vlado prevelikih zahtev, ker je nemogoče, da se vse naenkrat izvrši. — Slavnosti v Sarajevu se je udeležilo nad 20.000 ljudi.

O strankinih fužijah se je zadnje dni veliko govorilo. Posebno fužija med muslimani in demokrati še vedno vznemirja politično javnost. Kolikor je dosedaj znanega, o skrajšani fužiji obeh strank zaenkrat ni govora, akoravno tako voditelji muslimanov kot demokratov izjavljajo, da med obema strankama ni posebnih programatičnih razlik in da bi tudi ne bilo zadržkov za fužijo. Fužija ni izvedljiva v muslimanski politični organizaciji je čisto tehničnih in taktičnih razlogov. — Obenem s fužijo muslimanov in demokratov je bila razširjena tudi verzija o fužiji Hrvatske zajednice z demokrati. Vendar so pa bile vse te vesti le umilive kombinacije.

Po drugih državah.

Po drugih državah

René Viviani bivši francoski ministrski predsednik in minister zunanjih zadev je umrl.

Otvoritev šeste skupščine Zveze narodov se je izvršila 7. t. m. Skupščino je otvoril francoski ministrski predsednik Painleve, ki je v svojem govoru očitno bilancirano Zvezo narodov za preteklo leto in ugotovil, da se je Zveza narodov dosedaj izkazala kot dragoceno instrument miru in konsolidacije. Velik utis je napravil oni del Painlevjevega govora ko je pozival Nemčijo, da pristopi k Zvezi narodov. Enak poziv je Painleve naslovil tudi na Ameriko. — Za predsednika sedanje zasedanja skupščine Zveze Narodov je bil izvoljen kanadski delegat Dadourand. — Zunanji minister dr. Ninčić je bil izvoljen za predsednika razorožitvene komisije Zveze narodov. — Delo med posameznimi člani naše delegacije se je razdelilo tako-le: Pravna sekcija: dr. Laza Marković, dr. Milorad Stražnički. Ekonomska sekcija: Avramović in St. Radić. Sekcija za razorožitev: dr. Ninčić in dr. V. Marković. Proračunska sekcija: dr. M. Jovanović. Sekcija za socialna vprašanja: dr. Krnjević, Stjepan Radić in Avramović. Politčna sekcija: dr. Jovanović, dr. Stražnički.

Čehoslovaška pred volitvami. V socialno demokratičnih strankah je nastal velik spor glede zadnjega kongresa druge internacionalne. Češki socialni demokrati zamerijo svojim nemškim sodrugom, da so na kongresu internacionalne nastopili z obtožbo, da Čehoslovaška koncentrira vse svoje sile, kako bi uničila nemške manjšine. — Nemški agrarci so pozvali vse nemške stranke na enotno fronto proti češkim strankam. Klicu so se odzvali tudi nemški socialni demokrati. — Rudarji se pripravljajo na veliko mezdno gibanje.

Boj za Mosul. Zveza narodov je pretekli dni razpravljala o vprašanju Mosula. Tako Anglija kot Turčija sta vztrajali na tem, da jima pritiče Mosul in s tem seveda tudi bo-

gati petrolejski vreli. Sporno vprašanje je Zveza narodov odstopila komisiji strokovnjakov.

Zemljoradniški kongres v Pragi se je vršil v dnevi od 5. do 6. t. m. Za našo državo so bili navzoči poslanci radićevci in zemljoradniške stranke. Od strani bolgarske emigracije sta bila navzoča Atanasov in Obrov.

V Maroku se vrše velike bitke med Abdel-Krimom in Francozi ter Španci, ki so ponovno že pripravljali velike ofenzive, a se jim je do sedaj še vedno izmuznila vojna sreča. Homatije v Maroku ne bodo še tako kmalu končane.

Kongres miru se vrši v Parizu. Navzoči so tudi Nemci. Brzojavne pozdrave so poslali kongresu Macdonald in dr. Beneš.

Bivši madžarski minister Edmund Beniczki je bil radi razžaljenja državnega poglavarja Hortihya obojen na tri leta ječe in 15 milijonov globe.

Konferenca pravnih strokovnjakov v Londonu je končala svoje delo. Njena naloga je bila, da izvrši vse predpriprave za končno sestavo garancijskega pakta. Na konferenci je bil dosežen popolen sporazum, razven v zahlevi Nemčije, da se morajo vsa sporna vprašanja reševati pred Zvezo narodov. Verjetno pa je, da bo Nemčija s podporo Anglije tudi v tem vprašanju prodrla.

Strokovni vestnik.

Podružnica NSSZ na Jesenicah sklicuje za nedeljo 13. t. m. ob 9. uri dopoldne v društvenem lokalu sestanek, na katerem poroča strokovni tajnik iz Ljubljane. Člani naj se tega sestanka udeležijo v čimvečjem številu, ker je dnevni red velevažen.

Podružnica NSSZ v Ljubljani sklicuje odborovo sejo za sredo 16. t. m. ob 8. uri zvečer v tajništvo. Bratje odborniki vsi in točno.

Poziv! Strokovno tajništvo poziva vse brezposelne tovariše, da se mu pisмено javijo. Ravnotako prosi vse tovariše, da mu sporoče vsa prosta mesta, ki so jim znana. Trenutno nujno rabimo prosto mesto za uradnico z dobrimi spričevali, ki zna slovenski in nemški jezik, stenografijo, stroje-pisje, korespondenco in knjigovodstvo. Eventuelno sprejme tudi mesto blaginščarke in podobno. Bratje, pomagajmo si sami in se vzajemno podpirajmo.

Tržič. Pred kratkim smo imeli tu pogajanja radi volitev delavskih zaupnikov. Pogajanja niso uspela kar je za tukajšnje razmere zelo žalostno. Čudno pa je, da je treba za volitev zaupnikov, katere predpisuje zakon o zaščiti delavcev, pogajanja s podjetnikom.

Brezposelnost v Angliji. Glasom časopisnih vesti je v Angliji 1.498.400 brezposelnih in sicer po statistiki z dne 17. avgusta t. l. V enem samem tednu je brezposelnost narasla za 28.590 ljud.

Štrajk rudarjev v Ameriki. V Ameriki je izbil rudarski štrajk, pri katerem sodeluje zaenkrat 150.000 rudarjev.

Štrajk kovinarjev v Varšavi. V Varšavi še vedno stavlja 18.000 kovinarjev, ker ni prišlo s podjetniki do sporazuma.

Stavka londonskih pristaniških delavcev. V Londonu so stopili v stavko pristaniški delavci in mornarji, ker so jim podjetniki odpovedali tarifne pogodbe. V stavki je 50.000 ljudi. — Tudi v Nemčiji je stavka in sicer stavkajo tekstilni delavci. — Stavkajo tudi občinski delavci v Potsdamu radi uvedbe 9 do 10 urnega dela. Torej povsod stavke.

IZ STRANKE.

Mariborsko okrožje.

Na zadnjem sestanku krajevene organizacije NSS v Mariboru, ki se je vršil v soboto, 5. t. m. pri Rotovžu, se je obravnavalo o sedanji politični situaciji. Po zaslišanju poročila odbora se je vršila živahna debata, ki je trajala skoro do polnoči. Sestanek je odobril delo odbora in političnega kluba.

Mladinski vestnik.

Knjižnica »Bratstvo« v Ljubljani prične z dnem 11. t. m. zopet redno poslovanje in bo vsak petek odprta od 6. ure zvečer naprej. Knjižnica se nahaja v prostorih Pulpanova čitalnice v Gajevi ulici. Do izposojanja knjig imajo pravico vsi člani NSM, NSS in NSSZ proti članski izkaznici. Prosimo vse naše prijatelje, da nam darujejo knjige v spopolnitev naše knjižnice. Vsaka knjiga dobrodošla. — Knjižničar.

Redni občni zbor »Bratstvo« v Šiški se je vršil v sredo, dne 26. preteklega meseca

ELITNI KINO MATICA LJUBLJANA Kongresni trg

v društvenem lokalu brata Novaka pri obilni udeležbi bratov in sester. Brat Kmet je otvoril občni zbor, nakar je podal predsedniško poročilo v kratkih a jedrnatih izjavah. Po pozdravih br. predsednika olo NSM ter br. tajnika krajevene organizacije NSS v Šiški tov. Malgaja je podala sestra Coryarijeva blaginjsko in tajniško poročilo in obenem pozdravila navzoče v imenu Zenske organizacije nar. soc. deklet »Pomlad«. Nato se je izvolil sledeči odbor: predsednik brat Kmet, podpredsednik brat Dolžan, tajnik brat Urbanc Leopold, blaginjak brat Malgaj, odborniki: brat Urbanc, Sedovnik, namestnik: brat Bezljaj, Doma, Coryarij, Laboda in Breclj ter nadzorstvo: brat Pušar in Avguštin. Po izvolitvi odbora oriše brat Kozine splošni pomen in cilj proletarske organizacije, nakar očrta brat Kmet naloge nadaljnjega dela in zaključi lepo uspeli občni zbor.

TEDENSKE VESTI.

— Uradništvo pod novim režimom. — Nekateri ljudje so precej nestrpni ter godrnjajo in z neakim nezaupanjem zro v novo vlado, katera po njihovem mnenju ne deluje dovolj radikalno v tem smislu, da bi bila že davno pomedla z onimi uradniki, ki so s preveliko vnemo služili tudi prejšnjemu P. P. režimu. Naše stališče je v tem odvisno, ker nikakor ne gre, da bi se pri vsakokratni vladi, ki se pri nas menjavajo prepogosto, menjavalo tudi uradništvo po sistemu »kufre dol, kufre gore«. Naloga današnje vlade je, da popravi sama krivice, ki jih je uradništvo utrpelo in pa da se pomeni z onimi vodilnimi uradniki, ki so na svojo pest iz strankarske zaslepljenosti in na zahtevo gotovih političnih korifjev preganjali podrejene uslužbence zaradi njihovega političnega prepričanja. One vodilne uradnike pa, ki so vršili samo golo dolžnost ter izvrševali ukaze svojih ministrov, one naj se pusti lepo v miru, če bodo tako delovali tudi v naprej. Kam pa pridemo z večnim izmenjavanjem vodilnih uradnikov! Naša administracija se mora poslabševati, namesto da bi se izboljševala. Zato je potrebna previdnost in v tem oziru imajo radikalni prav. — Prosvetni minister je že pričel popravljati krivice. Profesor Ribarić in drugi so že postavljeni na svoja prejšnja mesta. — Tudi se čuje, da hoče vlada reševanje uradniških vprašanj pričeti na ta način, da bi se osnoval posebni odbor iz zastopnikov vlade in uradniških organizacij, ki bi izdelal vse načrte in predloge ter jih predložil vladi. — Pozdravljamo ta demokratični korak!

— Zveza stavbnihih združ se je 4. t. m. ustanovila v Ljubljani z namenom, da centralizira stavbeno gibanje in ga pospeši.

— Znižanje železniških tarifov. — S 1. oktobrom stopijo v veljavo novi železniški tarifi tudi za osebni promet. Tarifi bodo za 25 odstotkov znižani.

— Zaprige rezervistov in črnovojniki. — Vojno ministrstvo je, odredilo, da se zaprišejo vsi vojaški obvezanci, ki še niso položili vojaške prisege v naši državi in sicer rojstnih letnikov 1875 do 1905. Zapriseženi bodo sposobni in nesposobni. Kdaj in kako se bo prisega izvršila na deželi, še ni znano. Za Ljubljano je že izdan razglas, ki je nabit na magistratu. Po tem se morajo vsi vojaški obvezanci zglasti v vojaškem uradu v Mesnem domu v času od 9. do 19. t. m. Tam dobi vsakrati zglastnico, s katero bo moral priti k prisegi, ki se bo vršila enkrat pozneje. — Opozarjamo na zglastivno dolžnost, ker bodo drugače dotični strogo kaznovani.

— Otvoritev planinskega doma na Kravcu v Kamniških planinah se je izvršila v nedeljo 6. t. m. ob obliki udeležbi naših turistov. Tako imamo tudi v tem delu

Premog trboveljski, libovski in črnomaljski, drva, koks, oglje, železiske brikete do-
bavlja »Ilirija« LJUBLJANA, Kralja Petra trg 8, tel. 220
Plačilo tudi na obroke.

STOEWER-REKORD pisalni stroj in STOEWER šivalni stroj

v vseh opremljenih si oglej pri LUD. BARAGA, Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6, I. nadst., vrata 10.

naših planin en dom več, ki naj bo našim planincem v ponos.

— Nove pošne znamke pridejo kmalu v promet. Natisk bo izvršen v državni tiskarni v Beogradu, klišeje pa pravkar izdelujejo na Dunaju pod nadzorstvom posebne komisije.

— Novi tiskovni zakon je objavljen v »Uradnem listu« št. 84. Neobhodno potrebno je, da se vsaki dopisnik takoj seznani z novim zakonom, ker odgovarjajo za vsebino člankov odslej tudi pisci. Novi zakon je stopil v veljavo oziroma dobil obvezno moč z objavo v »Službenih Novinah«, to je 22. avgusta 1925.

— »Narodovo« priznanje. — Kakor vse kaže se je pričel izpokoavati tudi »Slov. Narod«. Dne 4. t. m. je v uvodniku priznal in obžaloval, da se je doslej naše socijalno in prosvetno delovanje vršilo predvsem v političnem pravcu. — Gospodje sedaj spokorno priznavajo, da so povsod pri vsakem delu politikarili in uganjali partizanstvo.

— Nov denar že imamo. V soboto 5. t. m. so prišli kovani novci po 2 Din v promet. Denar je lep, vendar nekoliko predebel. Škoda je tudi, da ni kovan iz malo boljše zmesi.

— Vendar enkrat nekaj pametnega. Pred tednom dni se je pri prosvetni upravi v Ljubljani vršila konferenca raznih šolnikov ter zastopnikov trgovske zbornice radi določitve onega tujega jezika, ki naj bi se v bodoče poučeval na naših meščanskih šolah v Sloveniji. Zmagal je nazor, da je za naše otroke potrebno znanje nemškega jezika. Tako se bo odslej na meščanskih šolah poučevala nemščina kot obvezen predmet.

— Prodajanje tobaka je prepovedano mladini pod 17 let. Stara stvar in njo smo menda res vsi pozabili. V Mariboru je sedaj oblast trafikante se posebej na to opozorila. To pa je treba storiti tudi pri nas in ne samo enkrat, ampak ponovno ter ob raznih prilikah. Tudi v šolah.

— V svrhu gradnje nove ceste iz Kamnika preko planin v Luče pri Ljubnem v Savinjski dolini se je osnoval 5. t. m. v Kamniku odbor. Nova cesta bo velike važnosti v gospodarskem oziru, pa tudi za pospeševanje tujkega prometa bo neprecenljive vrednosti.

— Požari in eksplozije. Pri Čakovcu je v neki vasi 7 letni deček, ki se je igral z vžgalicami, zanelil požar, ki je vpepelil 31 poslopij. Vse pomanjkanja vode v dotični vasi je bilo gašenje zelo oteženo. Zgorela je tudi dekle, ki se je z dotičnim dečkom igrala. — V Južni Srbiji je na enak način v vasi Jagnjič fantek zanelil ogenj, ki je vsled močnega vetra takoj objel celo vas ter vse uničil. Pogorelo je nad 70 poslopij, veliko krme in drugih pridelkov ter cenijo škodo na 7 milijonov dinarjev. Vsi vaščani so brez strehe. Dotični fantek je zgorel, več ljudi pa se je močno opeklo. — V Rumuniji je nastala v smodnišnici v Dugastiju eksplozija, ki je povzročila katastrofalno škodo. Škoda je ogromna. Katastrofa je pustila svoje sledove več kilometrov oddaljenosti od pogorišča. Raztrgane so bile celo brzojavne in telefonske proge. Ubilih in ranjenih je veliko ljudi. — V Ameriki je v nekem petrolejskem rezervarju tudi nastala eksplozija, ki je povzročila velik požar v okolici New Yorka.

— Samomori na tračnicah postajajo sedaj moderni. Pred par dnevi se je hotel v Rožni dolini neki možki na ta način usmrtiti, pa so mu drugi to preprečili. — V Bosni pa si je končal te dni življenje na tračnicah zaljubljeni parček, ki je obupal nad bodočnostjo. Obe trupli sta bili čisto raztrgani. Zenin je bil nekdo uradnik.

— Italijanski podmorski čoln »Veniero«, ki je pri zadnjih pomorskih vajah odplul s posebnim nalogo ter se več ni vrnil, so po dolgem iskanju našli. Čoln je potopljen blizu Sirakuze in z njim cela posadka.

— Največja zračna ladja v Ameriki je te dni končala v zraku. Prišla je v območje strahovitega vetra, ki je velikana drvil kviku sem in tja ter ga končno prekal. Posamezni deli zračne ladje so potem padli na zemljo. Pri tej katastrofi je bila ubita vsa posadka, razen enega častnika.

— Kriza v bančni stroki. — V Parizu so bančni uradniki v štrajku zaradi mizerne stanja. Zahtevajo višjih prejemkov, katerih jim pa bančni koncerni nečejo priznati. Prišlo je že do burnih demonstracij in nemirov. — V Nemčiji pa so še na slabšem. Tam do stavke sploh ne more priti. Bančne uradnike odpuščajo kar trumoma ter jih je doslej menda že 20.000 brez službe.

— Nesreča na splitski železnici. — V soboto 5. t. m. se je pripetila na novi železnici blizu postaje Dirniša prva nesreča, ki

pa ni povzročila posebne škode ter ne znanjuje človeških žrtv. Pravijo, da je vsled pomanjkanja osebja prišlo do karambola med nekim osebnim in tovornim vlakom.

Ljubljana.

— Kralj na velesjemu v Ljubljani. — V soboto proti večeru se je pripeljal iz Ble. da v Ljubljano kralj ter obiskal velesjem. Vladarja je ljudstvo povsod navdušeno pozdravljalo. O razstavi se je kralj zelo laskavo izrekel. — Časnikarjem ob kraljevi navzočnosti ni bil vstop dovoljen v paviljone. Radi bi vedeli, zakaj se je to zgodilo?

— Potres v Ljubljani. — V soboto 5. t. m. točno ob tri četrt na 9. uro se je Ljubljana enkrat prav pošteno zazibala. Zlasti v hišah ob Ljubljanici so potres ljudje močno občutili. Sunk je prišel, kolikor se je čutilo brez aparatov, v smeri od severo-vzhoda proti jugozapadu.

— »Luskus« jabolka. Uradno tržno nadzorstvo je iznašlo novo označbo za ono sadje in za one branjeve, ki naj imajo privilegij prodajati sadje za ceno po svoji dragi in mili volji. Če bo sedaj človek na trgu pokrtiliziral in pojambiral, da je sadje predrago, ga bo branjevka nahrulila, da je sadje luksurijsko. Če bo človek branjevko naznanil oblasti zaradi pretiranih cen, se bo branjevka tam zagovarjala, da je imela luksurijsko sadje. Sploh bo sedaj vse sadje luksurijsko, samo ono ne, ki ga bodo branjevci kupili od kmeta, katero pa bo v rokah branjevke takoj postalo luksurijsko. Vsaka jed bo res prav kmalu pravi luskus. Le tako naprej s takimi potrebami! Menda je dosti dvolična cena: za boljše in slabše sadje. Luksurijskosti naj bi tržno nadzorstvo ne uganjalo!

— V Ljubljani je skočila 5. t. m. neka starejša žena v Ljubljani pri jubilejnim mostu. Revici se je baje zmedlo.

Zagorje.

— Občinske volitve. Zadnjo nedeljo, dne 6. t. m. so se vršile tu občinske volitve. Dobili so: JDS 116 glasov, 5 odbornikov; SLS na liste skupaj 146 glasov, SSJ 94 glasov, 4 odbornike, ter lista delavcev in kmetov 200 glasov 9 odbornikov. Naša lista je bila vsled proti nam uprizorjene intrige razveljavljena. — Iz za zadnjih volitev so nazadovani samostojni demokrate za 40 glasov, SLS za 43 glasov, lista delavcev in kmetov pa za kakih 30 glasov. Pridobila je edino SSJ, to pa radi tega, ker je bila po razveljavitvi liste NSS skrinjica delavcev in kmetov zadnja, a volilec se je prvotno naročilo, naj vržejo v predzadnjo skrinjico, ki ni bila po razveljavitvi naše liste skrinjica delavcev in kmetov, marveč skrinjica SSJ. Tako se je zgodilo, da je vrglo vsaj 30 pristašev liste delavcev in kmetov v skrinjico SSJ. — Ne verjamemo, da bi se slednja stranka radi tega pritožila. Radi intrige, ki se je uprizorila proti nam, je naša stranka proglasila strogo abstinenco pri volitvah, ki je bila tudi vzorna. — Ker so se godile pri volitvah razne nepravilnosti, ki so vplivale bistveno na končni rezultat volitev in sestavo novega odbora, bomo izvajali konsekvence, ker smo mnenja, da se mora volilni zakon uporabljati proti vsem enako. Imeli smo v Zagorju pred desetletji že hude in brezobzirne volilne boje, pri katerih je tlačena in zapostavljena stranka končno vedno prišla do svojih pravic in tako bode tudi sedaj. Bratje! Ne klonite glave, marveč delajte in agitirajte s podvojeno silo, kajti naša pravica je sveta in naša zmagaja je sigurna! Na svidenje pri novih volitvah!

Celje.

— V ženskem oddelku celjske bolnišnice — tako nam piše naš čitatelj — se je nahajala v bolniški oskrbi moja svakinja. Dne 16. avgusta sem šel z mojo ženo (njeno sestro), da jo obiščem. Za obisk bolnikov so določene ure od 12. — do 15. ure. Prišel sem ob 12½ v bolnišnico, a v moje veliko začudenje se mi ni dovolilo vstopa v sobo, kjer je ležala svakinja in sicer radi tega, ker se je v predsobi, skozi katero je edini dohod do dotične sobe, vršila operacija. Čakati sem torej moral do 14. in en četrt ure, da je bil dohod prost. Ker sem imel pa še nujen opravek v Mariboru, sem moral dospeti do vlaka, ki vozi iz Celja ob 14½ uri. Razen mene je čakalo še 7 drugih oseb. Na moja povpraševanja sem zvedel, da ni to slučajno, temveč je to skoro vsakodnevni pojav, le da čakajo včasih obiskovalci malo časa, včasih pa delj, da se odpro vrata. Po mojem mnenju bi bilo treba napraviti v tem oziru red v interesu bolnikov in občinstva sploh. Ob urah obiskov bode dostop do vseh bolniških sob prost. Predsoba bolniške sobe pa je tudi najmanj priprava za izvrševanja operacij, ker to ne more ugodno vplivati na stanje bolnikov, ki se nahajajo v zraven ležeči sobi. Ako nima bolnišnica zadostno prostorov, se naj dozida, a vedno pazi, da bode operacijska soba sama zase, ker le tako odgovarja svojemu namenu.

Tajinstveni morilec deklet.

(Nadaljevanje.)

Toda vse zaman. Besnečega trgovca odnesejo moške s silo po ozkem hodniku. Vrata se odprejo in jetnika vržejo v majhen prostor, kjer se od sile udarca zgrudi na tla. Potem pa se vrata zopet zaprejo. Ko si trgovca pri slabi razsvetljavi ogleduje luknjo, v katero so ga ravnokar s silo utaknili, zapazi, da so stene iz železa.

Kje neki se nahaja? Mož, katerega smatra slaboumnim, je zatrljeval, da pod morsk gladino.

John Noldan se dozdeva, da sliši šumenje vode ob železnih stenah celice, v katero so ga pred kratkim s silo vrgli. V svoji razkačenosti se trese in divja — vse svoje telesne sile napenja, da se oprosti spon, s katerimi so mu povežali njegove ude. Zaman — spon ne odnehajo. Prevzetni trgovec se nahaja v oblasti neznanega, zagonetnega nasprotnika.

Howardovo priznanje.

Po opisanih dogodkih je potekla približno ena ura. Mož s krinko hodi v kabini svoje podmornice gorindol, tupatam za nekaj časa obstane ter pazno posluša, če se ne oglasi dobro znani signal, da naj se podmornica dvigne nad vodo. Mračen, naravnost grozen je izraz njegovih temnih oči, znak, da strašni maševalec nestrpno čaka na svojo drugo žrtev.

Tedaj ga pa iz njegovega razmišljanja zbudi oster glas zvonce, stroji prično delovati, podmornica se dviga na površino. Nepremično stoji mož s krinko — in tudi še tedaj se celo ne premakne z mesta, ko sliši bližajoče se korake svojih ljudi. Kmalu nato se odpro vrata, v kabino stopi trojica njegovih drugov, ki vleče s sabo v plašč zavitega moža, ki neprestano tarna in jadikuje.

Kratko povelje in plašč, v katerega je bil zмотan grbasti Howard, zgine. Pred strašnim maševalcem leži knjigovodja Howard, kateri je slušajoč pisмено naročilo svojega gospodarja, hitel k označeni hišici na obrežju — in seveda ondi padel v roke drugom strašnemu možu.

Mož s krinko spozna že na prvi pogled, da mora biti Howard strahopetec v pravem pomenu besede. Knjigovodja je bled kot mrlič, udje se mu tresejo od strahu, iz ust mu vhaajo mlo proseči jadikujoči glasovi.

»Milost, milost, visoki gospod!« tarna proseče, »milost, priznajte mojemu bednemu življenju — saj vendar nisem vaši milosti ničesar zlega prizadejal, nimam ničesar — sem docela reven človek — jaz — —«

»Tih!« zakriči grozni maševalec s tako strašnim glasom, da pohabljeni nestvor namah utihne.

»Vaše ime je Howard?« ga vpraša čez nekaj trenutkov.

»Da, da, knjigovodja Howard, uslužben v hiši spoštovanega trgovca gospoda Johna Noldana,« zajeti prestrašeni Howard.

»Spoštovanja vreden — hahah!« se grozno zasmeji mož s krinko.

»Ali veste, kdo sem?« zakriči potem na tresočega se Howarda, ki z glavo odmaje, da ga ne pozna.

»Jaz sem Jak — maševalec — morilec deklet, slišiš lopov!« odmeva grozno po kabini.

Pohabljeni knjigovodja pada skoro v nezavest.

»Jak — Jak? Oh, oh, strašno! Milost — milost, jaz vendar nisem nikak vlačuga, jaz sem vendar tako nedolžen kakor jagnje, — jaz — —«

»Ali hočete vse priznati, prav vse?«

»Jaz, ki se ne zavedam nobene krivde, vendar nisem ničesar, prav ničesar storil.« se emeri Howard.

Vi morate priznati, kaj je zakrivil John Noldan. In če tega ne storite, tedaj... ha, Bill, stopi bližje!

Knjigovodja zapazi blesketajoče se bodelo.

»Milost — milost, usmiljenje, vse hočem priznati, vse, kar le hoče milostljivi gospod zvedeti od mene. Imejte usmiljenje z mano, saj sem še tako mlad, in umreti še ne maram.«

V smrtnem strahu mu odreže glas. In vendar v pretkanem lopovu takoj dozori misel, kako bi mogel vso krivdo prevalliti na svojega gospodarja. Seveda niti najmanj ne slut, da je gospa Noldan že vse povedala možu s krinko.

»Predvsem mi odgovorite na moje vprašanje,« ga pozove mož s krinko. »Posledica najmanjše laži bo vaša mukopolna smrt, neresnice ne maram slišati. Vem več kot si predstavljate!«

Smrtno srage stopijo prestrašenemu Howardu na čelo.

»Vprašajte me, visoki gospod!« ječi bolj mrtev kot živ.

Mož s krinko se približa lopovu, ki v smrtnem strahu zamoilko tuli.

»John Noldan je že moj jetnik,« reče mož s krinko z neverjetno mirnostjo. »Po mojem ukazu je spisal pismo, ki je vas, lopov, privedlo semkaj!«

»Vaš gospodar trdi,« nadaljuje strašni mož, »da ste vi izvršili vsa grozodejstva, ki naj bi spravila njegovo nesrečno ženo v bedo in obup.«

»To ni res,« zakriči knjigovodja strupeno. »Ne, ne, on sam, moj gospodar je bil tisti, jaz sem popolnoma nedolžen.«

»Tako, tako, vi govorite drugače kot trgovec. Škoda le, da njemu bolj varujem kot vam, lopov. Vi ste podle spletke napram ženi, ki je bila brez varstva in zaščite, popolnoma sami zasnovali in zato prejmete od mene tudi zaslužen kazen.«

Howard se skoro zgrudi od smrtnega strahu, toda njegov zli značaj ga še drži kvišku. Njegov gospodar je torej zvalil vso krivdo nanj, o, to mu povrne z obrestni vred.

»V smrt ž njim!« ukaže mož s krinko.

Možje, stoječi pri vratih, se približajo pohabljenemu knjigovodji. Tedaj pa se mu izvije strašno tuljenje, majhne oči se mu naravnost grozno svetijo.

»Dokazati hočem, da sem govoril resnico,« kriči Howard. »Milostljivi gospod, poslušajte me le še en hip. Jaz sem le ubog knjigovodja in tajiti tudi ne morem, da sem vedel za načrte gospoda Noldana. To je pa tudi vse. Tudi je zasnoval ves načrt zoper svojo ženo — on jo je trpinčil — on je izvršil tisto veliko tatvino ter s tem osunil brata svoje žene, da je moral pobegniti!«

Sedaj osupne celo mož s krinko. Ljubka žena mu je vendar povedala, da je bil njen brat po nedolžnem osumljen večjega zločina. Sedaj pa zve, da je tudi to nesramnost izvršil trgovec. Vendar pa ostane miren in hladnokrvn, da ni prav nič opaziti, da ga je Howardova izpoved iznenadila.

Tatvino ste izvršili vi,« reče hladno, pri tem pa ostro opazuje Howarda, »trgovec je to določilo in izrečno zatrljeval.«

Priporočamo trdko Josip Petelin

Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika za vodo.

Najcenejši nakup

nočav, žepnih robcov, brisalk, klot, belega in ručnega platna, šifona, kravat, raznih gumbov, žlic, vilic, sprehajalnih palic, nahrbtnikov, potrebščin za šivilje, krojače, Solingen škarij za prikojevanje in za obrezovanje tr.

NA VELIKO IN MALO.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja premog

Iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo.

Inozemski premog in koks

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča češko-slovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brikete.

NASLOV:

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva c. 15/II.

Jugoslovanski kreditni zavod

v Ljubljani, Marijin trg št. 8

sprejema hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje najugodnejše. Vezane vloge obrestuje po dogovoru. — Proti dobremu poročstvu daje osebne, trgovske in obrtne, zlasti pa kredite na kratek rok.

Žarnice

„Tungsram“

so najboljšie!

Pozor, krojač, šivilja, nešivilja! Kaj ti koristi kraj brez pouka? Z natančnim poukom, preizkušene po vsakem modelu ga dobiš na željo ekspresno po pošti v KROJNI ŠOLI, koncesijonirani od ministrstva za trgovino in obrt. Ljubljana, Židovska ul. 5. Vsak mesec tečaj za krojače, šivilje in nešivilje.

Oglašajte

Novi Pravdi!

Vse pisalne, risalne in šolske potrebščine dobite najceneje v papirni trgovini

Miroslav Rivic

Ljubljana

Sv. Petra cesta 29.

Lastna knjigovoznica.

Velika zaloga šolskih zvezkov, map, in blokov.

Večletno jamstvo.

Delavnica za popravilo strojev.

Pouk v vezenju brezplačen.

Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika za vodo.

OBLEKE NA

OBROKE

O. BERNATOVIČ

LJUBLJANA, MESTNI TRG